

مختصر جرم‌شناسی

مؤلفین:

شیرین بیات، امین‌الهی زاده مهرآبادی

انتشارات دادپانان دانا

سرشناسه : بیات، شیرین، ۱۳۶۰ -

عنوان و نام پدیدآور : مختصر جرم‌شناسی / مولفین شیرین بیات، الهه لطفعلی‌زاده مهرآبادی.

مشخصات نشر : تهران: دادبانان دانا، ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری : ۲۸۰ ص، ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.

شابک : 978-622-9981-01-6

وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا

موضوع : جرم‌شناسی

موضوع : Criminology

شناسه افزوده : لطفعلی‌زاده مهرآبادی، الهه، ۱۳۷۰ -

رده بندی کنگره : ۱۷/۶۰۲۵/۴۳۰۱۳۹۷

رده بندی دیویی : ۳۶۴

شماره کتابشناسی ملی : ۵۵۰۹۲۲۶

انتشارات دادبانان دانا

نام کتاب	مختصر جرم‌شناسی
نام مؤلف:	شیرین بیات، الهه لطفعلی‌زاده
حروفچینی و صفحه‌آرایی	واحد تایپ و صفحه‌آرایی انتشارات دادبانان دانا
نوبت چاپ	اول - ۱۳۹۸
شمارگان	۲۰۰ نسخه
قیمت	۳۰.۰۰۰ تومان
شماره استاندارد بین‌المللی کتاب (شابک)	۹۷۸-۶۲۲-۹۹۸۱-۰۱-۶

مرکز پخش: میدان انقلاب - خیابان وحید نظری - بین دوازده فروردین و منیری جاوید - پلاک ۱۳۰ -

طبقه‌اول واحد ۲

تلفن: ۶۶۹۷۹۲۲۷- ۲۲۵۸۴۹۰۰

www.dadbanandana.com

www.dadbanan.com

هرگونه الگوبرداری از سبک و سیاق و یا تکثیر کل یا قسمتی از کتاب‌های انتشارات دادبانان دانا ممنوع بوده و متخلف براساس قانون حمایت از مولفین و مصنفین و هنرمندان تحت پیگرد شدید قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

کلیات جرم‌شناسی

۱۲	تعریف جرم‌شناسی
۱۳	ضرورت وجود دانش جرم‌شناسی
۱۷	اخلاق‌گرایی
۱۹	اصل دوم
۲۱	پدیده‌سازان یا قیم‌مآبی

فصل اول: جرم‌شناسی کلاسیک

۲۶	تولد جرم‌شناسی کلاسیک
۳۰	دیدگاه فایده‌گرا
۳۵	دیدگاه سزادهنده
۳۹	مکتب نئوکلاسیک
۴۰	دستاوردهای مکتب کلاسیک

فصل دوم: جرم‌شناسی اثباتی

۴۲	مکتب اثباتی (تحقیقی)
۴۳	اندیشه‌های مکتب اثباتی
۴۷	اثبات‌گرایی زیستی
۵۳	اثبات‌گرایی روانی
۵۳	۱. نظریات روان‌پویایی جرم
۵۶	۲. نظریات رفتارگرا

۵۷	۳. نظریات شناختی.....
۶۳	دفاع اجتماعی.....
۶۵	جایگاه اندیشه‌های مکتب تحقیقی در قانون.....
۶۷	نقد اندیشه‌های اثبات‌گرایی.....

فصل سوم: اصلاح و درمان / بازپروری

۷۲	نظریات اصلاح و درمان یا بازپروری.....
۷۳	آموزش‌های اصلاح و درمان.....
۸۲	جایگاه اندیشه‌های اصلاح و درمان در قانون.....
۸۳	نقد اندیشه‌های بازپرورانه.....

فصل چهارم: پیشگیری وضعی

۸۸	پیشگیری وضعی.....
۹۱	پیشگیری رشدمدار.....
۹۷	مبنای نظری پیشگیری وضعی.....
۹۹	ماهیت اقدامات پیشگیرانه وضعی.....
۱۰۱	انعکاس آموزه‌های پیشگیری وضعی در قانون.....
۱۰۴	نقد پیشگیری وضعی.....

فصل پنجم: نظریات جامعه‌شناختی

۱۱۲	نظریات جامعه‌شناختی.....
۱۱۳	جغرافیای جنایی.....
۱۱۸	اندیشه‌های امیل دورکیم (۱۸۵۸-۱۹۱۸).....
۱۲۰	۱. تقسیم‌کار اجتماعی.....
۱۲۳	۲. نظریه آنومی (ناهنجاری).....

۱۲۶	۳. تعریف جرم
۱۲۸	۴. خودکشی
۱۳۳	مکتب شیکاگو
۱۳۷	کنترل اجتماعی
۱۴۰	معاشرت ترجیحی
۱۴۳	نظریه فشار
۱۴۶	خرده فرهنگ‌های بزهکاری
۱۴۸	تقلید
۱۴۹	فرهنگ‌ها، افتراقی
۱۵۱	انعکاس نظریات جامعه‌شناختی در قانون
۱۵۴	نقد نظریات جامعه‌شناسی

فصل پنجم: جرم‌شناسی ریسک‌مدار

۱۵۸	جرم‌شناسی ریسک‌مدار
۱۵۹	مشخصه‌های جرم‌شناسی ریسک‌مدار
۱۶۳	گفتمان رایج در بازگشت به کیفر
۱۶۴	نظریه پنجره‌های شکسته و سیاست تسامح صفر
۱۶۶	گفتمان سه ضربه
۱۶۸	داروین‌یسم اجتماعی
۱۶۹	جرم‌شناسی خودی و غیر خودی
۱۷۲	جلوه‌های رویکرد ریسک‌مدار در قانون
۱۷۶	نقد رویکرد ریسک‌مدار

فصل هفتم: جرم شناسی واکنش اجتماعی

۱۸۰	واکنش اجتماعی
۱۸۶	نظریه برجسب زنی
۱۹۲	جرم شناسی مارکسیستی
۱۹۶	جرم شناسی فمینیستی
۲۰۱	نگاه از پیشه‌های واکنش اجتماعی در قانون
۲۰۳	نقد پیشه‌های واکنش اجتماعی

فصل هشتم: عدالت ترمیمی

۲۰۸	عدالت ترمیمی
۲۱۱	مفهوم جرم از نگاه عدالت ترمیمی
۲۱۲	فرایندی ترمیمی و تعاملی
۲۲۸	جایگاه عدالت ترمیمی در قانون
۲۳۳	نقد عدالت ترمیمی

فصل نهم: بزه‌دیده‌شناسی

۲۴۰	بزه‌دیده‌شناسی
۲۴۱	تعریف بزه‌دیده و گونه‌های بزه‌دیدگی
۲۴۴	بزه‌دیدگی علمی یا کلاسیک
۲۴۹	بزه‌دیده‌شناسی حمایتی
۲۵۸	کمک به بزه‌دیده
۲۶۰	جایگاه بزه‌دیده‌شناسی در قانون
۲۶۶	نقد بزه‌دیده‌شناسی حمایتی

دانش جرم‌شناسی، دانشی گسترده است که در آن ردپای علوم مختلفی از جمله حقوق کیفری، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و... به چشم می‌خورد. گستردگی و پراکندگی مطالب این رشته و تولد هر روزه مطلب و طرحی نو در آن، نگارش کتابی که بتوان آن را پوشش‌دهنده تمامی مطالب و نظریات جرم‌شناختی دانست، دشوار و شاید ناممکن ساخته است. در حال حاضر بسیاری از کتاب‌های جرم‌شناختی موجود، در قالب ترجمه بوده که به تجربه اینجانب، فهم آن در مقایسه با آثار تألیفی، رای دانشجویان چندان آسان نیست. در نوشتار حاضر، تلاش شده تا کتابی مختصر و مفید فراهم آید که با زبانی ساده به بیان مباحث کلیدی دانش جرم‌شناسی بپردازد. از آن جایی که نیاز دانشجویان به منبعی برای موفقیت در آزمون ورودی دانشگاه‌ها، در سال‌های اخیر نیز قابل‌توجه بوده و به دفعات با پرسش در خصوص منبع این درس روبرو بوده‌ام، آزمون سال‌های پیشین نیز مورد توجه قرار گرفته است. در گزینش و چیدمان مطالب ضمن تلاش برای حفظ ارتباط منطقی میان فصل‌ها، در اتمام راه به معرفی دانش جرم‌شناسی و ضرورت وجود آن و برخی مبانی جرم‌انگاری پرداخته شد که به دلیل رنگ و بوی فلسفی این مباحث، تحت‌تأثیر آموزه‌های اساتید گذشتگان در درس فلسفه حقوق مقطع دکترا و کتاب فلسفه حقوق هوساک که چند فصل از آن توسط مؤلفین ترجمه شده و آماده نشر می‌باشد، به رشته تحریر درآمده، در ادامه دو بارادایم اصلی سزاده‌ی و فایده‌گرایی مطرح گردیده و سپس با طرح مکتب اثباتی جرم‌شناسی علمی معرفی شده و از آن جا که در این مکتب، مجرم بیماری نیرمند درمان توصیف می‌شود، فصل بعد به مکتب اصلاح و درمان اختصاص یافته است. به شکلی اصلاح و درمان، بازپروری به فراموشی سپرده شده و تمرکز بر موقعیت به جای فرد ارتکاب‌کننده جرم مورد توجه قرار گرفت. امری که در پیشگیری وضعی بدان پرداخته شده و از آنجایی که در مکتب اثباتی در کنار علل زیستی و روانی، به علت اجتماعی نیز اشاره می‌شود، پس از پیشگیری وضعی در قالب نظریات جامعه‌شناختی به پیشگیری اجتماعی و علل اجتماعی بزهکاری اشاره شده است. در دو فصل دیگر نیز

در ادامه گفتمان‌های رایج پس از شکست اصلاح و درمان، جرم‌شناسی ریسک مدار و جرم‌شناسی انتقادی مطرح شده که در موضوع اخیر با توجه به کثرت مطالب، ضمن اشاره به مباحثی چون جرم‌شناسی محکومان و آسیب اجتماعی‌شناسی به طرح جرم‌شناسی مارکسیسم و فمینیسم و نظریه برجسب زنی بسنده شده و در پایان با دو گرایش نسبتاً نوین عدالت ترمیمی و بزه‌دیده‌شناسی که به اتمام رسیده تا به بضاعت خویش کتابی جهت مطالعه درس جرم‌شناسی در مقطع کارشناسی و منبعی برای مطالعه این درس برای موفقیت در آزمون دکترا فراهم آید، مروری که بدون همکاری و همراهی دلسوزانه دوست و همکار عزیزم خانم الهه لطیفی زاده میسر نبود.

بر خود لازم می‌دانم از اساتید گرانقدر حقوق کیفری و جرم‌شناسی دانشگاه تهران، آقایان دکتر فیروز محمدی ساداتکی و دکتر عباس شیری و سرکار خانم دکتر شهلا معظمی که الفبای جرم‌شناسی را از ایشان آموخته و افتخار شاگردیشان را داشته‌ام، تشکر و قدردانی نمایم. در ادامه باید از استاد فرزانه علم و اخلاق، جناب دکتر علی حسین نجفی ابرند آبادی، قدردانی نمایم که نمی‌توان در این حوزه دستی بر قلم برد و کلامی بر زبان آورد و خود را مدعی تلاش‌ها و زحمات دلسوزانه ایشان ندانست که بی‌تردید سهم غیرقابل‌انکاری در رشد و گسترش جامعه جرم‌شناسی ایران، داشته‌اند.

در پایان از تمامی پژوهشگرانی که با مطالعه آثارش ووفیق نگارش این کتاب حاصل گردیده، قدردانی می‌نمایم. این نوشتار، نهال نوپایی است که به آروست با پیشنهادات و انتقادات علاقمندان و پژوهشگران این حوزه، به درسی پربار تبدیل شود.

شیرین بیات - زمستان ۱۳۹۷